

REDACTIONEEL

In transitie

We zijn in transitie. Sommigen beweren zelfs dat we in een tijdperk van transities zitten. Een transitie van fossiele energie naar duurzame energie. Van automobilititeit naar andere, duurzamere vormen van vervoer zoals fiets, openbaar vervoer en de elektrische (deel)auto. Een transitie van bezit naar gebruik. Deze transities gebeuren allemaal op samenlevingsniveau of zelfs daarboven. Op individueel niveau maken we ook transities door, van jong naar oud, van man naar vrouw of andersom, van student naar werkend of andersom.

Momenteel ben ik op eigen initiatief in transitie naar een andere baan, 'in between jobs' zoals dat zo mooi heet. Er zijn denk ik veel parallellen tussen persoonlijke en maatschappelijke transities te vinden. Vaak is er een trigger of geleidelijke realisatie waardoor je gaat nadenken over mogelijke verandering. Soms doet zich een nieuwe kans, technologie of innovatie voor die je aan het denken zet. Is het gras 'aan de overkant' wel groener? Misschien brengt de nieuwe realiteit wel allerlei negatieve effecten met zich mee waarvan we nu het bestaan nog niet weten en kom je hier pas achteraf achter. Ook komen er nieuwe afhankelijkheden om de hoek. Denk bijvoorbeeld aan andere grondstoffen voor accu's zoals lithium en nikkel waar de winning veel vervuiling met zich meebrengt en ervoor zorgt dat andere landen belangrijker worden op het wereldtoneel. Een transitie naar elektrisch rijden heeft lokaal veel voordelen maar brengt tegelijk allerlei sociale, geografische en geopolitieke gevolgen met zich mee. Als geograaf hoef je in ieder geval niet bang te zijn dat je de komende decennia zonder werk zit!

Voor een transitie moet de huidige realiteit stap voor stap afgebouwd worden: het opzeggen van een baan, afbouwen van fossiele energie of de auto de deur uit. Tegelijk moet een nieuwe realiteit opgebouwd worden: oriëntatie- en sollicitatiegesprekken, onderzoek naar duurzame energie of het aanschaffen van een elektrische fiets. Het Dutch Research Institute For Transitions of kortweg DRIFT hanteert voor het managen van transities een transitie-model in de vorm van een liggende X. Dit visualiseert de ondergang van het één en opkomst van het ander. Vlak bij het midden van de X heerst volgens het model chaos. Ik vermoed dat ik in mijn eigen baantransitie op dat punt ben aanbeland. Tal van mogelijkheden en bijbehorende toekomstscenario's liggen open. Word ik onderzoeker, adviseur, ambtenaar, of toch militair of barista?

Het Vlaams Instituut voor de Zee wijst ons erop dat de term 'drift' nog een andere betekenis heeft. Het is een proces waarbij iets meegevoerd wordt door een stroom, of 'onbedoeld van een geplande koers afwijkt door natuurlijke oorzaken'. Hoeveel controle we ook denken te hebben, deze term herinnert ons eraan dat er in transities veel buiten onze macht ligt. Dat is natuurlijk geen reden om niets te doen en af te wachten, integendeel. Elke handeling is een zetje in de gewenste richting. Soms worden meerdere alternatieven naast elkaar ontwikkeld en komt er één als winnaar bovendrijven, of vullen ze elkaar aan, zoals wind- en zonne-energie. Wat mijn toekomstige baan wordt, blijft nog even spannend, al heb ik goede hoop dat er achter deze transitie een mooi vooruitzicht ligt.

Naast – of tussen – alle maatschappelijke en individuele transities, staat AGORA mogelijk eveneens aan de vooravond van een transitie. Vanuit steeds meer richtingen krijgen we de vraag of er een digitale variant van AGORA beschikbaar komt. Dit

roept allerlei vragen op, zoals: gaat een eventuele digitale variant naast het papieren blad bestaan? Kunnen lezers kiezen voor de papieren of digitale variant? Komt er een platform met artikelen? De overkoepelende vragen daarbij zijn: wat past bij AGORA en wat willen onze lezers en redacteurs? De komende periode gaan we uitzoeken welke varianten er mogelijk zijn en welke voor- en nadelen ze hebben. Heb je als lezer hier ideeën over, of ervaringen met wat goed werkt of juist niet? Laat het me weten via agora.hoofredactie@gmail.com.

Rens Jonker
Hoofredactie AGORA

COVERFOTO

Het SunSud project in Brussel. Bron: City Mine(d).

ACHTERGROND

Bron: Kindel Media (Pexels)

INFOGRAPHIC

Dieter Bruggeman